

محراب

افشاری ، اجتماعی ، فلسفی ، تاریخی ، ادبی مجموعه در

شیمدیلک آیده بر نشر اولدور

مضامین

- دین تدریسی « معمار له مصاحبه » یوسف ضیا
مصر ماصالی « امیر علاءالدینک عشق رؤیاسی » قمریه حسین
سجده عشقکده سمیر جمال اورنوس
« ابن خلدون » ده اجتماعات « صوک » ضیاءالدین فخری
آناطولیده معدنی حور سم ، شرف
تاریخ حکمتده : صوفیون طاهر مریم
مستصوفه سوزلریم ، تصوفک ظفرلریم « شیخ صفوت افندی به جواب » از میرلی اسماعیل مفری
سیماونه قاضیسی اوغلی « شیخ بدرالدین » شرف الدین

«دین» تدریساتی

۱

«معلملرله مصاحبه»

اسلاملر قدر منسوب اولدقلری پیغمبرک زمانه عاڈ وقایعی تام ومضبوط اولارق محافظه و تثبیت ایدن هیچ بر ملت یوقدر . هرهانکی بر پیغمبرک یاشادیغی عصر ، او زمانک اک بیوک انقلاب دوریدر . ملتله یکی بر استقامت و یرمک ، باطل و سقیم عنعنهلری ییقارق صاغلام و حقیقی اساسلر وضع ایتمک ، تصور ایده بیله جکمز قدر قولای برایش دکلدیر . پیغمبرلرک شانی و قیمتی تقدیر ایتهمک ، بو حقیقی ادراک ایتهمکدن ایلری کلیر .

او آنده وضعیت او یله مهمدرکه زمانک قهرمانی و مجاهدلری یالکنز برغایه اشغال ایدر : تبلیغ و موفقیت .

اکثراً چوق مهم اولان دیگر بر جهت ، پیغمبر ایچون دکل ، فقط مجاهدلر ایچون ناقص قالیور : پیغمبرک حرکت و فعالیتنی ، اوصاف و مزایاسنی ، قورولان اساسلری اخلافه لایتغیر بر صورتده نقل و تودیع ایتمک .

بومطالعہ نی لاعلی التعین بر پیغمبر حیاته تطبیق ایده بیله ز مثلاً حضرت عیسی ، شبهه سزکه چوق ماجرالی بر حیات کچیرمش و بیوک بر فعالیت صرف ایدرک بر چوق اساسلر وضع ایتشدیر . حالبوکه عیسانک یاران نه انجیلی ، نه دهه عیسانک حیاتی تخریراً ویا روایه تثبیت ایده مه مشلدر . زمانک علماسی و مورخلری ایسه بو قیمتی موضوع ایله هیچ علاقه دار بیله اولما مشلر ! . نتکیم عیسانک معاصر ی و عیسادن داها چوق یاشامش اولان اسکندریه لی فیلسوف فیلون قدس ایله اسکندریه نك مجاورتنه رغماً تاریخنده عیسادن هیچ بحث ایتیمور . کذا مورخ ژوزف ۸۰ تاریخنه دوغری یازدینی اثرنده فلسطین تاریخنه دائر بر چوق تفصیلات ویردیکی حالدده حضرت عیسانک مواعظندن ساکت قالیور [۱] . عیسی زمانندن

[۱] صالامون راینخ ک تاریخ ادیاننه مراجعت « فقره ۲۸ »

باحث (ژوست دوتی بریاد) ه عائد قدیم بر تاریخ، عیسیایه د اثر بر کله بیله احتوا ایتیمور [۱]. مورخلردن صرف نظر، ایکنجی عصرک نصف اولنده یاشایان خرستیان محررلری نه اینجیللری نه ده اینجیل مؤلفی اولدینی ظن اولونانلری اثرلر نه اصلاً ذکر ایتیمورلر. فی الحقیقه ۱۵۰ تاریخنه دوغری یاشامش اولان «س ژوسته» حواریونک ترجمه حاللرینی ذکر ایدیور سه ده اینجیللره متناً توافق ایتمین بر شکله اجمال ایدیور [۲]. بو کون تاریخاً محققدرکه آله کی اینجیللر عیسادن یوز کسور سنه صوکر ا قلمه آلمش و خرستیانلق قسطنطین طرفندن بر حیلہ حرب اولارق استعمال ایدلمک صورتیه آنجق ۳۱۰ تاریخنده رسمیت کسب ایده بیلمستدر .

مع الاسف حضرت عیسانک تاریخ و محل ولادت و حیاتی حقنده کافی درجه ده معلومات بولوناماماسی اینجیللرک تحریف ایدلمه سنه ، اساسات دینییه نک د کیشمه سنه سبب اولمش و بوحالک نتیجه سنده بر چوق غرب مدققلری خرستیانلق انقلابنک اهمیتنی، حضرت عیسانک مظهریت عالیه سنی و حتی موجودیتنی انکاره قدرایلری کیتمشلردر. صوک زمانلرده خرستیانلر عیسانک حیاتی حقنده کی معلوماتک بو نقصاتی تلافی ایتمک ایچون اوتهدن بری دن غیر موثوق روایتلری طویلایارق هر لسانده بر چوق اثرلر وجوده کتیرمشلر و بوحالیه خرستیانلغی یاشاتمق اوغرنده اعظمی همت صرف ایتمشلردر .

بوراده عیسی بر مثالدر . تدقیق ایدیلیر سه هر پیغمبر زماننده ایلمک مؤمنلرک روح انقلابه او یغون بر حرکت فکریه ابراز ایده مدکلری کورولور . یالکز ، اوت چوق شایان تشکر اولارق یالکز اسلامیتک ایلمک دوری بو تقیصه دن بری و آزاده قالمشدر. اسلامیت بو ضعفه میدان ویرمه مش ، اساسات دینییه ده پیغمبر زماننده واسع بر صورتده تطبیق ایدلمش، قرآن بر چوق حافظلره از برلشدیرلمش و پیغمبریمزک حیاتی تا اجدادندن پدر و والد سندن طوتیکز دوغدینی، رحم مادرده بولوندینی آنلرده داخل اولق اوزره تجهیز و تکفینه، روضه مطهریه تودیع ایدلیدیکی آنه قدر کونی کونه ضبط ایدلمشدر .

حضرت پیغمبرک موجودیتندن شبهیه دوشه جک هیچ بر مورخ کوستریله مدیکی کبی قرآنک بیان ایتدیکی حقیقتلر و پیغمبرک وضع ایتدیکی اساسلر بو کون دخی او کونکی قدر بکارتی محافظه ایتمکده درلر .

[۱] بو اثری دوغوزنجی عصرده یاشایان « فردیوس » کرزمش و بو هقی و افانک خریستیانلق

حقنده کی بدخواهلقه عطف ایتمشدر .

[۲] مین اثر « فقره ۱۲ »

معلومدرکه حضرت پیغمبر وفات ایتدیکی زمانلر بر چوق یرلرده اختلالر حصوله کلمشدی . یالکز مسیلمة الکذاب ایله اولان محاربده شهید اولان اصحاب آراسنده یتشدن فضله حافظ قرآن واردی ، و صوکر اسلامیتک ، مؤمنلره نفخ ایتدیکی او قدرتی و نزه ایمانک تأثیریله شرقدن غربه، غربدن شرقه اوردولرله حرکتلر وقوعه کلمشدی . هنده ، چینه، سودانه، فاسه کیدلدی وبتون بومشغولیتلر آراسنده پیغمبرک اوصافی، حیاتی، سوزلری، حرکتلری برر برر راویلری ، سندلری ایله نقل ایدلدی و ازبر ایدلدی . اسلاملری بو فیاض حرکتیه سوقایدن اودرین عشقی، او مؤثر قدرتی کیم نفخ ایتشدی وبتون بوانقلابات ایچنده پیغمبرکاک کوچک حرکتی بیاههیچ بر مسلمان طرفدن نیچون اونودولماشدی ؟...

داها پیغمبر بر حیات ایکن قرآنی تعلیم ایچون « قراء » معلملر تعیین ایدلمشدی . حتی « معاذبن جبل » یمنه کوندرلمشندی . قرآنی یازمغه مخصوص برچوق کاتبلر واردی . مختلف لسانلره واقف اولان « زید بن ثابت » پیغمبرک مفارقتدن صوکر عمرینی قرآن یازمقله کچیریوردی . دیگر طرفدن حدیثلر الکزیاده پیغمبره یقین اولان ذواتدن تحصیل ایدیایردی وحضرت عایشه پیغمبرک رفیقہ سی اولق اعتباریله معلم اتخاذا ایدلمشدی . حضرت عایشه نیک تلمیذی « عروه » کرک پدری عشره مبشره دن زیربن العوامدن و کرک پیغمبریمزک دائماً یاننده بولونان اسامه، زید، و ابو هریره دن بللیدیکی حدیثلری طویلا شندی . کنندیسی ابوبکر الصدیقک کریمه سی « اسما » نک اوغلی اولدینی ایچون دائماً تیزه سی حضرت عایشه ایله کوروشوردی و بیوک بردقله پیغمبریمزک احوال و اوصافی، سیرینی تثبیت ایدیوردی . بو ذاتک تلمیذی اولان ابن شهاب الزهری ایسه بو خصوصده مکمل بر اثر یازمشدی . اصحابک بر چوقلرینه یتیشمش اولان « زهری » احادیثی جمع و « سیرینی » یی تحریر ایتدیکی کبی برده « کتاب المغازی » قلمه آلمشدر . زهری یی تعقیب ایدن دورده تاریخ بزه یوزلرجه محررلر کوستریوزکه بو ذوات بر چوق امکدر صرف ایدهرک یالکز حضرت پیغمبرک سوزلرینی، افعال و حرکاتتی، احوال خصوصیه سنی یازمق ایچون بر چوق علملر وجوده کتیرمشلردر . چونکه پیغمبردن خبر نقل ایدن ذاتک هویتی ، قیمت علمیه سی ، دوغریلغی بیلنمک اقتضا ایتمش ، هر یرده و هر زمان اولدینی کبی یهودیلرک حیللر ایله بعض حدیثلر وضع ایتهلری احتمالی نظر دقله آلمش . رازیلرک سوزلری محاکمه یه چکلمش ، مشربی ، محیطی نظر دقله آلمش . پیغمبرک صورت تلفظی ، طرز ایضاحی ، هانکی زمانده و نیچون سویلیدیکی خصوصلری تدقیق ایدمش و بو اوغورده طرق وروایت، تراجم احوال، موضوعات، جرح و تعدیل ، اصول حدیث، اصول

قرائت، طبقات قراومفسرین، طبقات محدثین ورواة، انساب، نقد الرجال، تذکره حفاظ، اسباب نزول، کتاب السیر، کتاب المغازی، حدیث، تفسیر و اخلاص علل و جلدلرله اثرلر، بیکلرجه مؤلفات وجوده کتیرلمشدر. بتون بوهمتلر یالکز قرآنی، حدیثی و حضرت پیغمبرک حیاتی کوزجله تثبیت ایچون صرف ایدلمشدر.

نه یازیق که اسلافز بو قدر همتلر و امکلر صرف ایدرک بزه کتبخانهلر طولوسی منابع و خزان علمیه میراث براقدهقلری حالدیه بز بوکون وطنمزدده سوکیلی پیغمبریمزک تاریخنه اوصاف و مزایاشنی اوکرمک ایچون اوقویاجق برکتبه مالک دکلر!.

نه یازیق که دینمزک اساسلری نه صورتله وضع ایدلمش، ایلک مسلمانلر بوا اساسلری نه صورتله حرزجان ایتمشلر، پیغمبریمز و اصحاب شریعتیمزک تأسس و تکیونی آنلرنده معروض قالدقلری اشکنجهلره ناصل تحمل ایتمشلر؟ و ناصل بر قوتدرکه بونلری بو مظالمه قارشى عزم و ثباته سوق ایتمش و از زمانده خارقهلر وجوده کتیرمشلر؟ پیغمبره قارشى بو قدر درین و صمیمی محبتک اسبابی نه در؟ و خلاصه پیغمبریمزک باشند اشاغی بر درس عبرت و فضیلت و بر مجموعه اخلاق و محاسن اولان حیاتی و افعالی نه در؟ بونلری مع الاسف بیلمیورز. و کنجلریمزه اوقوتایله جک بر اثر کوستره میورز.

باخصوص، پیغمبریمزک حیاتی و وجوده کتیردیکی قیمتی اثر؛ حضرت موسی، داوود و یا حضرت عیسی نك اثری کبی تاریخنک عمق مجهولیتنه قاریشمش دکل، الکبارز و اک موثوق منابعیه اک صحیح و متواتر آثاریه میدانده دوریور!

بکا بو آجی حقیقی بتون شمولیه حس ایتدیرن شیء، دین درسلری معلمی اوایشمدر. معارف و کالتی قیز و ارکک معلم مکتبلریله، لیسهلرک ایکنجی صنفلرنده «سیر» درسی ویرله سنی پروغراهه ادخال ایتمش! اعلا... طایفه ده حسن دینی انکشاف ایتدیرمک و اونلره دینی سهو دیرمک ایچون بویول، فنا دکل...

فقط بوایشده ناصل موفق اولی؟ دین سهو کیسنى تمیه ایتمک ایچون آله طایفه نك سهو سهو اوقوتایله جکی سلیس و جاذب بر اثر یوق. و طایفه، روحنک بواحتیاجنی باشقه طرفه صرف ایتمک وضعیتنده...

وصوکر او، هنوز حال صیوررتده بولونان کورپه دماغلره اوپله اصلسز حسلر و فکرلر یرلشدیرلمش که ایشک الک مشکل جهتی بوراسی در. حضرت پیغمبرک حیاتی کوسترن بو قدر احادیث صحیحه و بو قدر آثار جدیه موجودایکن نرده بر موضوع حدیث و یاتشویش اذهان ایچون اویدورلمش بر غریبه و ارسه هپ اونلر تلقین ایدلمش. خرسیتیانلر، مسیحک حقیقی حیاتی حقنده لازم

اولان و ثائقه وجدی آثاره مالک اولمدقلرندن ملتداشلیقنی ، دینلرینه ایصیندیرمق ایچون بویله براحتیاج حسن ایتمشلر و انجیلی عجایبات دولدیرمشلر . عیسانک دوغوشی برلوحه سفالت و اولومیینه برلوحه عجز و ترحم اولمق اوزره تصویرایدلمش . مشارالیهک ، یاشادینی دورده کی موفقیتلری مضبوط اولمدینی ایچون صاف خرسیتیانلری جذب ایتمک مقصدیله عیسانک سرگذشتی هپ آجیقلی منظره لر شکنه افراغ ایدلمش . حالبوکه اسلامیت هیچ بویله دکلدیر . و بویله صنیعه لره احتیاجدن تماماً بازسته در . اوراده عجز و سفالت یرینه عزم و ایمان ضعف و ذلت یرینه صبر و بصالت وار . بناء علیه حضرت پیغمبر مثلاً مغاره یه کیردیکی زمان قاپو یاننده بر آغاج چیقدی و یاخود بر منبعدن صو آقغه باشلادی و یا ابوبکرک آیاغنی بر ییلان صوقدی ده پیغمبری راحتسز ایتهمک ایچون قیردانمادی کی اصلی ثابت اولمایان شیلری تلقین ایتمه محل یوق . بتون بوفکر لر خرسیتیانلغک بو طرزده کی حرکتلرینک تأثیری آلتنده قالمش آدم لر طرفندن احداث ایدلمش و بزه بر حقیقت ایمش کی بلله تیلمش . بزده نه عیسانک مجدلی مریتک درونندن چیقاردینی یدی جن کی [۱] نه ده بش اکمک ایله بش بیک کشی یی اطعام ایتدکدن صو کرا اون ایکی کوفه اکمک آرتمش [۲] کی سوزلره احتیاج یوقدر . اسلامیتده کوکسده کی ایمانه ، بیلکده کی قوته ، اسبابنه توسل ایدهرک فعالیتیه کچمکه قیمت ویرلمشدیر . او یالکیز برجه یی نظر دقته آلارق دیکرینی اهل ایدن یاریم برشی دکلدیر . معنویات اعتباریله اخلاقه ، عزم و ایمانه و مادیات اعتباریله بتون خارجی شاییتلره موازی بر استقامت و یرهن و جمعیت بشریه یی بر بتون حالنده قاورایان محیط بر حقیقتدر . شو حالده بزم دوشن وظیفه اسلامیتک اوزینه اویمایان ، اونک حقیقی و اصیل یولنه آقیری کیدر بوتون بومو موضوعاتی حدیث و سیر کتابلری یاردمیله موشکاف بر نظر تدقیق و بصیرت و اعظمی سعی و همت صرف ایدهرک آیرمق و پیغمبرک صمیمی و تمامیه واقع حیاتی اور تابه قویمق و آ کلا تمقدر . آلد « قرآن » پیغمبرک اک بیوک شاهدی و صحیح حدیثلر ، اصول دائره سنده تنقید ایدلمش سیر و مغازی کتابلری ده « حیات محمد » ک اک حقیقی ترجمانیدر . شو حالده دین درسلری معلملرینک وظیفه سی چوق مشکله شیور . اولا پیغمبر حقند سویله نن بوویاشو سوزلر دوغری دکلدیر کی منفی درس لر و یرمک و صو کرا پیغمبریمزا « سیر » نی بتون وصایا و تبلیغاتی صیراسیله قید و تصویر ایتمک ایجاب ایدر . مسیلکداشلیریمک نظر دقتی جلب ایتمک ایسته دیکم ایلک نقطه بودر .

یوسف ضیا

[۱] مرقوس انجیلی اون آلتنجی باب «آیت ۹» دفعاتله مکرر .

[۲] مرقوس انجیلی سکزنجی باب «آیت ۱۹» دفعاتله مکرر .